

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

w Szkole Podstawowej nr 2 w Siechnicach

Opracował:

Witold Szymański – szkolny doradca zawodowy

Wstęp

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym a opracowany program jego realizacji zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole. Dzięki zaangażowaniu wszystkich osób realizujących zadania z doradztwa zawodowego – możliwy jest efekt synergii.

I. Założenia ogólne

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego.
2. Cel główny doradztwa zawodowego.
3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.
4. Adresaci/Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole.
 1. Uczniowie;
 2. Rodzice;
 3. Nauczyciele.

Preorientacja, orientacja i doradztwo zawodowe w szkole podstawowej.

Oddziały przedszkolne w szkole podstawowej:

1. Cel preorientacji;
2. Treści programowe;
3. Warunki i sposoby realizacji.

Oddziały nauczania wczesnoszkolnego w klasach I–III:

1. Cel orientacji zawodowej;
2. Treści programowe;
3. Warunki i sposób realizacji.

Oddziały w klasach IV–VI:

1. Cel orientacji zawodowej;
2. Treści programowe;
3. Warunki i sposób realizacji.

Oddziały w klasach VII–VIII:

1. Cel doradztwa zawodowego;
 2. Treści programowe;
 3. Warunki i sposób realizacji.
1. Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ.

2. Sojusznicy – sieć instytucji współpracujących ze szkołą.
3. Zasoby materialne szkoły.
4. Weryfikacja efektów zajęć/działań.
5. Monitoring i ewaluacja.

II. Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (załącznik)

1. Postawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole:

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. **Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty**, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz **Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.**, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają:

- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania;
- Rozporządzenie MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
- Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego;
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach.

1. Cel główny

Celem doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci, uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy.

2. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole

W Szkole Podstawowej nr 3 w Mławie w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej, tj.:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym (wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie programu realizacji WSDZ na dany rok);
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji programu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, „Programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” oraz koordynacja jego realizacji;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym w realizacji działań określonych w „Programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa – zawodowego”;
- współpracuje z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia.

Ponadto:

- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- planuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- udostępnia materiały informacyjno-edukacyjne dla uczniów i rodziców na stronie internetowej szkoły.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci (wprowadzają treści z zakresu doradztwa zawodowego na zebraniach);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciele wspomagający):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;

- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole – pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

1. Adresaci/Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole.

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

1. Uczniowie

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;

- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik;
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową;
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, prezentacje zawodów;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

1. Nauczyciele (wychowawcy oraz specjaliści)

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

1. Rodzice

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym bądź wychowawcami w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;

- informowanie o targach edukacyjnych oraz innych wydarzeniach organizowanych w szkole i poza nią;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z preorientacją zawodową, orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Działania skierowane do poszczególnych grup odbiorców są wyszczególnione w części II, zawierającej program realizacji działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na dany rok szkolny.

1. Preorientacja, orientacja oraz doradztwo zawodowe

1. Oddziały przedszkolne w szkole podstawowej

1. Cel preorientacji

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień

2. Treści programowe – cele szczegółowe

1. Poznanie siebie

Dziecko:

1. określa, co lubi robić;
2. podaje przykłady różnych zainteresowań;
3. określa, co robi dobrze;
4. podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;

3. wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
4. podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

1. nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
2. nazywa czynności, których lubi się uczyć.
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

1. opowiada, kim chciałoby zostać;
2. na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
3. podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

1. Warunki i sposoby realizacji

Cele szczegółowe przewidziane są do realizacji:

- podczas zajęć edukacyjnych prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego (realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia);
- podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (prowadzą nauczyciele i specjaliści);
- podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w oddziałach przedszkolnych w szkole i poza nią.

2. Oddziały nauczania wczesnoszkolnego, klasy I–III

1. Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Treści programowe – cele szczegółowe

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
2. prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
3. opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
6. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

2. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
2. wskazuje treści, których lubi się uczyć;
3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

2. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

1. Warunki i sposób realizacji

Orientacja zawodowa w oddziałach klas I–III jest realizowana podczas:

- **obowiązkowych zajęć edukacyjnych** z zakresu kształcenia ogólnego, tj. zajęć edukacji wczesnoszkolnej w ramach realizacji podstawy programowej (realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia);

w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez:

- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie **bieżącej pracy z uczniami** prowadzonej przez doradcę zawodowego, nauczycieli, wychowawców i specjalistów, m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych,
- **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów,**
- **zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** (realizują doradcy zawodowi, pedagodzy, psycholodzy lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia w tym nauczyciele wychowawcy opiekujący się oddziałem),

oraz

- **pozostałe działania** związane z doradztwem zawodowym realizowane w szkole i poza nią (w szczególności w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców).

3. Oddziały klas IV–VI

1. Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej jest zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Treści programowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
2. opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
3. samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

3. Warunki i sposób realizacji

Orientacja zawodowa w oddziałach klas IV–VI jest realizowana podczas:

- **obowiązkowych zajęć edukacyjnych** z zakresu kształcenia ogólnego (realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia);

w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez:

- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie **bieżącej pracy z uczniami** prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli, wychowawców i specjalistów, m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych,
- **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów,**
- **zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** (realizują doradcy zawodowi, pedagodzy, psychologodzy lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia w tym nauczyciele wychowawcy opiekujący się oddziałem),

oraz

- **pozostałych działań** związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole i poza nią (w szczególności w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców).

4. Oddziały klas VII–VIII

1. Cel doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

2. Treści programowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
7. dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
2. analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

3. Warunki i sposób realizacji

Doradztwo zawodowe w oddziałach klas VII i VIII jest realizowana podczas:

- **zajęć z zakresu doradztwa zawodowego** wynikających z ramowych planów nauczania, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- **obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;**

w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez:

- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie **bieżącej pracy z uczniami** prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli, wychowawców i specjalistów, m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach a także w formie indywidualnych zajęć, porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub konsultacji i porad prowadzonych przez innych specjalistów, wychowawców i nauczycieli).
- zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów,
- **zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** (realizują doradcy zawodowi, pedagogzy, psychologzy lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia w tym nauczyciele wychowawcy opiekujący się oddziałem),

oraz

- **pozostałych działań** związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole i poza nią (w szczególności w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, szkołach prowadzących kształcenie zawodowe).

6. **Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ**

Diagnoza potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli i sojuszników w otoczeniu społeczno-gospodarczym przeprowadzana jest w celu realizacji skutecznych działań z zakresu doradztwa zawodowego. Diagnozę potrzeb może przeprowadzać doradca zawodowy oraz wychowawcy i inni nauczyciele uczący w danej klasie, przy wsparciu doradcy zawodowego.

Metody diagnozy przyjęte w szkole:

- badanie ankietowe – ankieta diagnostyczna dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- lub
- rozmowa z uczniami na lekcji wychowawczej lub innych zajęciach bądź obserwacja;
 - rozmowa z rodzicami podczas zebrań, spotkań indywidualnych;
 - rozmowa z nauczycielami podczas rady pedagogicznej, zebrań zespołów lub w ramach indywidualnych kontaktów;
 - diagnoza otoczenia społeczno-gospodarczego pod kątem kontynuowania i podjęcia współpracy.

Decyzje, w jaki sposób i w jakiej formie przeprowadzana będzie diagnoza, podejmuje szkoła.

7. **Sojusznicy – sieć podmiotów/instytucji współpracujących ze szkołą.**

Wszystkie działania w zakresie współpracy z sojusznikami w ramach realizacji działań z doradztwa zawodowego uwzględniają specyfikę szkoły, jej potrzeby i możliwości. Ponadto szkoła nawiązuje stały kontakt z doradcami z innych szkół i placówek, tworząc tym samym sieć współpracy.

Szkoła współpracuje w szczególności z:

Szkołami ponadpodstawowymi – programowo wyższymi, np.:

- promocja oferty kształcenia poprzez spotkania informacyjne z przedstawicielami szkół na terenie szkoły;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VIII, ;
- prowadzenie warsztatów o charakterze zawodoznawczym;
- organizowanie lekcji zawodoznawczych.

Pracodawcami (zakładami pracy) np.:

- spotkania z przedstawicielami zawodów, jako przykłady ludzi, którzy odnieśli sukces w życiu zawodowym;

- przeprowadzanie wywiadów przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- wycieczki zawodoznawcze i obserwacje zawodowe;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

Institucjami Rynku Pracy, np. Urzędem Pracy w Oławie

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników – barometr zawodów;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego, np. Targi Edukacyjne;
- udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- prowadzenie spotkań informacyjno-doradczych z uczniami, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Cechem Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości

- udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle;
- wyszukiwanie pracodawców (rzemieślników, u których uczniowie w przyszłości mogą realizować praktyczną naukę zawodu);
- organizowanie konkursów zawodoznawczych dla dzieci i młodzieży.

Ponadto szkoła współpracuje z:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 9,
- Międzyszkolnym Ośrodkiem Wspierania Aktywności Zawodowej,
- Ochotniczym Hufcem Pracy,
- Ośrodkiem Rozwoju Edukacji,
- Stowarzyszeniem Doradców Szkolnych i Zawodowych,
- Biblioteką Pedagogiczną,
- doradcami zawodowymi z innych szkół i placówek (sieć współpracy),

oraz

- innymi podmiotami, które są partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np.: organizacje pozarządowe (stowarzyszenia), lekarz medycyny pracy, placówki edukacyjne, itp.

8. Zasoby materialne szkoły

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu są realizowane w sali, w której możliwy jest dostęp do komputera z Internetem oraz rzutnik multimedialny bądź tablica interaktywna. Doradca zawodowy ma dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych – jeżeli tematyka zajęć będzie tego wymagała. Uczniowie mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne np.: w Szkolnym Ośrodku Kariery lub bibliotece. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w Szkolnym Ośrodku Kariery.

Wyposażenie doradcy zawodowego (Szkolnego Ośrodka Kariery) stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców;
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych;
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablica, telewizor.

8. Weryfikacja efektów działań, związanych z doradztwem zawodowym.

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz inne działania związane z doradztwem zawodowym nie są oceniane. Założone cele podlegają natomiast weryfikacji, w jakim stopniu zostały zrealizowane, poprzez np.:

- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć (umożliwiające np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia/przyswojenia poruszanych treści, ocenę efektywności poszczególnych zadań lub sytuacji dydaktycznych, ocenę

poczucia satysfakcji z pracy zespołowej, potrzeby kontynuowania/poszerzania tematu);

- autorefleksje i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć);
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców;
- obserwacje osiągnięć ucznia;
- analizę wytworów pracy uczniów;
- portfolio zawierające sukcesywnie gromadzone efekty pracy uczniów;
- ankiety ewaluacyjne dla uczniów, rodziców.

Decyzję o sposobie przeprowadzenia weryfikacji efektów działań podejmuje osoba za nie odpowiedzialna.

8. Monitoring i ewaluacja

Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego jest monitorowany. Za monitoring odpowiada doradca zawodowy/koordynator doradztwa zawodowego w szkole. Stanowi to podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji, w celu opracowania jak najbardziej efektywnego wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz aktualizacji programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Może być ona przeprowadzona m.in. poprzez analizę dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć), badania ankietowe, obserwacje, rozmowy indywidualne, itp. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby i zasady prowadzenia monitoringu oraz sposoby, zasady i osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę.

II. Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

1. Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej nr 2 w Siechnicach

Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego zawiera działania/tematykę działań, metody i formy realizacji działań, terminy realizacji działań, osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań, podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań. Program ten opracowuje bądź uaktualnia co roku doradca zawodowy/koordynator doradztwa zawodowego wraz z przedstawicielami zespołów przedmiotowych (wychowawcy, pedagog lub psycholog)

Program zatwierdza się do dnia 30 września danego roku. Natomiast istnieje możliwość, iż w trakcie roku szkolnego zostaną podjęte działania związane z doradztwem zawodowym, które wynikną z bieżących potrzeb szkoły bądź napływających na bieżąco ofert np.: konkursów – które nie zostaną ujęte w programie, natomiast będą realizowane w danym roku szkolnym. Program o którym mowa stanowi **załącznik 1**.